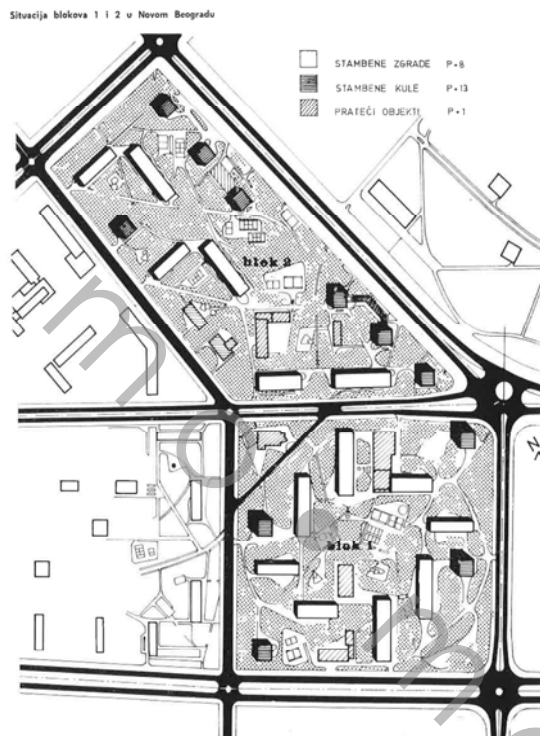

Минимални документациони досије 2003

Саставила: национална радна група Србије

0.1. ФОТОГРАФИЈА ОБЈЕКТА

0.1. **Наслов фотографије**

Урбанистичко решење за блокове 1 и 2 у Новом Београду

0.2. **Извор**

Урбанизам Београда, бр. 30, година VII: 28 (Завод за планирање града Београда),
Београд, 1975.

0.3. **Датум**

1975. година

Шифра у локалној бази података
URB-RS-011-b-0011

1. ИДЕНТИТЕТ ОБЈЕКТА

1.1. **Данашњи назив објекта**

Блок 1 и Блок 2, Нови Београд

- 1.2. **Варијантни или претходни/оригинални назив** 4
Експериментални стамбени блокови 1 и 2 на Новом Београду (1958–1963)
- 1.3. **Назив улице и број** 5
Блок 1, омеђен улицама Омладинских бригада, Париске комуне, Народних хероја и Булевар Зорана Ђинђића.
Блок 2, омеђен је улицама Париске комуне, Булевар Михајла Пупина, Отона Жупанчића и Гоце Делчева.
- 1.4. **Град** 6
Град Београд
- 1.5. **Општина** 7
Градска општина Нови Београд
- 1.6. **Поштански број** 8
11070
- 1.7. **Држава** 9
Република Србија (изграђено у ФНРЈ / СФРЈ)
- 1.8. **Позиција у оквиру глобалног позиционог система** 10
Блок 1: 44° 82' 36.47" N, 20° 40' 98.73" E
Блок 2: 44° 82' 74.52" N, 20° 41' 00.01" E
- 1.9. **Класификација/типологија** 11
Стамбени блокови
- 1.10. **Статус и датуми заштите** 12
Уписани у евиденцију добара под заштитом, Преднацрт ГУП-а Београда 2021, ЈП Урбанистички Завод Београда, 2001, Београд, стр. 241–252.
Просторна културно-историјска целина под претходном заштитом Блокови 1 и 2 у Новом Београду.

2. ИСТОРИЈАТ ОБЈЕКТА

- 2.1. **Оригинални нацрт/намена** 13
Стамбени комплекс који је предмет анализе спада у ред послератних објеката утврђених за споменике културе. (Мишић 2010:196)
Експериментални стамбени блокови 1 и 2 на Новом Београду пројектовани су и реализовани у склопу велике кампање изградње станова на Новом Београду. Дугорочни циљ је био реализација 100.000 станова на годишњем нивоу у целој земљи.
(-, (1960), Саветовање о индустријализацији стамбене изградње, Савезна грађевинска комора, 19-21.октобра, (Београд)).
Усвајањем Генералног плана из 1950. године и опремањем терена неопходном комуналном инфраструктуром, у чему је учествовао велики број људи, Нови Београд на левој обали Саве убрзо је постао највеће градилиште у земљи, где су биле ангажоване радне бригаде из читаве Југославије и где су створени услови вишег стандарда становања, а који је према концепту модерног урбанизма «пружао све потребне услове за свакодневни живот становника». (Петричић, Б. и др. 1958: 363).
Локација на којој је била предвиђена реализација блокова 1 и 2 образована је тако

што је окружују фреквентне саобраћајнице Новог Београда. Блок 1 је у основи квадратног облика, а овде доминирају стамбене зграде обликоване као куле или солитери и зграде које су дугачки двотракти.

- 2.2. **Датуми: наруџбина/завршетак** 14
1958–1963.
- 2.3. **Пројектанти архитектуре и други пројектанти** 15
Урбанистички пројекат, 1959: архитекте: Бранко Петричић, Тихомир Ивановић и Душан Миленковић.
Пројекат архитектуре и технологије: пројектни биро предузећа „Рад“, „Биро за студије“.
- 2.4. **Остале особе или догађаји везани за објекат** 16
Јосип Броз Тито (председник председништва ФНРЈ);
Игор Блуменау и Слободан Томић, проф. Иван Антић.
- 2.5. **Значајне измене са датумима** 17
У расположивим изворима не постоје информације у значајним изменама по питању датума.
- 2.6. **Данашња намена** 18
Стамбени блок са делимичним процентом удела функције трговине и пословања у приземљима објеката.
- 2.7. **Постојеће стање** 19
Оригинални изглед објекта из 1963. године је очуван. Од изградње до данас објекти се добро одржавају, иако на њима није било већих санационих нити рестаураторских радова. Потребно је извршити чишћење фасада и санацију крова и обновити све елементе архитектуре.

3. ОПИС

- 3.1. **Општи опис** 20
Стамбени објекти у блоковима 1 и 2 имају приближно око 3600 станова и пројектовани су 1958. године. С обзиром на обим ове стамбене изградње њихова реализација је трајала од 1959. до 1963. године. Архитекте су били Бранко Петричић (аутор урбанистичког решења), Тихомир Ивановић и Душан Миленковић. Аутори пројеката су планирали станове који би у просеку одговарали породицама од три члана. С обзиром на финансијске околности и контекст средине, све време се водило рачуна о томе да се штеди на простору и материјалу и да свака просторија буде рационално испројектована, а посебно мале површине заузимају купатила и кухиње. У стамбеним блоковима 1 и 2 примењено је пет типова стамбених зграда које укупно имају десет типова станова.
(Детаљан приказ концепције архитектуре експерименталних блокова може се погледати у извору: Благојевић, 2005).
То су:
1. Стамбена кула, квадратне крстасте основе (23мх23м), спратности П+13+Пк. Аутор је био Бранко Петричић. У овој згради постоји само један тип стана – двособни.
 2. Стамбена зграда у облику двотракта, дужине 63 метра (која обухвата 15 поља конструктивног распона од 4,20 метара), спратности П+8+Пк, архитекте Бранка Петричића. Станови у овој згради су једноособни, двособни и трособни;
 3. Стамбена зграда у облику двотракта дужине 84 метра обухвата 20 поља

конструктивног распона од 4,20 метара, спратности П+8+Пк. Архитекта је, такође, био Бранко Петричић. Станови су овде замишљени исто као и у краћем двотракту са идентичном организацијом просторија у једнособним, у двособним и у трособним.

4. Стамбена зграда дужине 63 метра обухвата 15 поља конструктивног распона од 4,20 метара, спратности П+8+Пк, архитекте Душана Миленковића. Ова зграда садржи три типа станова – једнособне, двособне и трособне.
5. Стамбена зграда са три двотрактне ламеле, спратности П+8+Пк, пројектанта Тихомира Ивановића. У овој згради су смештена два типа станова – гарсоњере и трособни.

У процесу пројектовања водило се рачуна о ефикасности склопа и економичности простора у целини.

Треба истаћи да станови у овим блоковима имају двострану оријентацију, што доприноси њиховом квалитету. Станови у двотрактима организовани су коридорски, па тако станови на угловима, тј. на ивицама коридора имају, чак, тространу оријентацију. Архитекта Тихомир Ивановић покушао је да дугачки склоп рашчлани да би избегао монотонију волумена и то на две одвојене ламеле како би на тај начин обезбедио становима тространу оријентацију.

Просторна организација станова у префабрикованим индустријализованим системима, посебно у случају оних типова станова где постоје пролазна соба, трпезарије у зони проширене комуникације, или кружне везе, на овај начин кореспондира са традиционалним начинима организације простора «београдског стана» из међуратног периода.

У разматрањима и анализама када се говори о стамбеним зградама у ова два блока, Оливер Минић наглашава како је упадљиво то што је висока стамбена кула постављена у блоку заједно са стамбеним траковима, и истиче како је такво решење само по себи композиционо неуспело и непрочишћено, па га самим тим оцењује као неуспело. (Тежило се ка покренутости пластике целог насеља па су измешани високи објекти у облику кула и дугачки блокови од осам спратова. Међутим, није постигнуто композиционо јединство, а у архитектонском погледу понављање типских објеката, чија архитектура није постигла прочишћене облике, не делује најугодније»; цитат Минић 1996: 61.)

3.2. Конструкција

Сви објекти конструисани су као армиранобетонске скелетне конструкције. У појединим изворима се наводи да су сви објекти у овом блоку грађени у ИМС систему који је иновација инжењера Бранка Жежеља, у растеру 4,20мх4,20м.

Као пример објекта који је изграђен у префабрикованој систему, истиче се стамбена зграда „Солитер бр. 15“, у блоку 1 на Новом Београду. Овај објекат се у литератури често интерпретира као пример префабриковане монтажне изградње. Од периода у коме је настао, до данас, одређени број станова доживео је различите степене адаптација, реконструкција и других облика трансформација. Основна архитектонска концепција је основа арх. Бранка Петричића, „солитер Д1“, пошто је урбанистичко решење захтевало на том месту зграду те врсте.

Пројектну документацију и целокупну припрему и реализацију урадило је предузеће „Рад“, односно његов „Биро за студије“.

Међутим, разрада пројекта „солитера Д-15“ и других зграда, приписује се и архитектама Игору Блуменауу и Слободану Томићу.

3.3. Контекст

Слободан Гиша Богуновић о архитектури новобеоградских блокова наводи: «Нови нацрт, изведен у тиму тадашњег директора Урбанистичког завода Бранка Петричића, значиће и својеврсну разраду предходног ГУП-а и послужити као темељ раних новобеоградских урбанистичких и архитектонских остварења. То ће се пре свега односити на реализацију тзв. експерименталних блокова 1 и 2 (1958-1963) по пројекту Петричића. Са концептуалног становишта, ови блокови ће се показати као

амблемски, управо због започињања праксе индустријализованог грађења, усвајања принципа префабрикације и типизације који ће касније постати *conditio sine qua non* целокупне новобеоградске стамбене градње.» (Богуновић 2005: 295-296)

Даље се наводи: «Са становишта стила пак, архитектонска структура првобитних блокова, и оно што ће у њој бити оличено, означиће почетак периода бескомпромисне афирмације модернистичког метода и навестити да ће Нови Београд, после само неколико деценија свог постојања, досегнути ступањ властите «театрализације», изродивши се заправо, у праву позорницу готово свих дотадашњих «искушења» Модерне на овим просторима.» (Ибид., 296).

Као и у претходном примеру, где је разматран однос «Бироа за Студије» са архитеком Иваном Антићем, овде се намеће још једна тема, која помаже у осветљавању и упознавању рада «тог бироа, а то је – однос ауторитета, урбанисте и архитекте Бранка Петричића, и пројектног бироа, међусобне утицаје, компромисе, и решења. Поставља се питање до које границе је решење «ауторско», а одакле је «типско», и – да ли је «ауторско» и «типско» супротстављено? Као одговор намеће се следеће запажање концепције – да и у једном и у другом случају, ове куле имају само један тип стана, који се у оквиру типске етажне ротира и за који се разликује само позиција у архитектонском склопу.

У тексту Биљане Мишић, «О вредновању и заштити послератне архитектуре Београда», као једна од илустрација, представљена је фотографија стамбених блокова 1 и 2. Као аутори наводе се Бранко Петричић, Тихомир Ивановић и Душан Миленковић. (Мишић 2010: 198.)

Не би било сувишно, поред њих, навести и имена Игора Блуменауа и Слободана Томића, архитеката чија имена стоје на пројектној документацији!

За разлику од Ивана Антића који је професионално био везан за предузеће «Рад», и један период каријере провео у њему, архитеката Бранко Петричић професионално је био ангажован у Урбанистичком заводу Београда. Његов утицај тј. однос са «Бироом за студије», могао би се упоредити са односом који срећемо много година касније, у случају изградње стамбеног комплекса у блоковима 61, 62, 63, 64 на Новом Београду.

Задата урбанистичка концепција била је уједно и нека врста пројектног задатка за архитекте.

Практично, већина архитеката у Србији, нарочито у периоду након Другог светског рата, па све до распада СФРЈ деведесетих година прошлог века, пројектовало је у оквиру великих бироа и предузећа «у државном/друштвеном власништву или у оквиру специфичних самоуправних атељаа, попут угашеног «Пројектбиро»-а.» (Јовановић, Ј. (2013), Загонетна дама наше модерне, [интернет], доступно на <http://www.cab.rs/blog/zagonetna-dama-nase-moderne> [преузето 20. марта 2014.]

4. ВРЕДНОВАЊЕ

4.1. Техничка вредност

Пројектовање стамбених зграда у блоковима 1 и 2 у послератном периоду поседује изузетне техничке вредности.

Солитери о којима је било речи су једни од првих објеката где је примењена метода клизајуће оплате.

У разматраном периоду традиционални начини грађења су и даље били присутни у великој мери, а током периода су све више уступали место технолошки напреднијим начинима грађења. Закључно са 1960. годином у Југославији је и даље доминирао традиционални начин грађења стамбених зграда. Начињени су мали помаци у избору материјала, пе се уместо опеке све више користио шљако-блок или нешто полумонтажних армиранобетонских префабриката. Префабриковани системи који су до тада патентирани, а нарочито у оквиру грађевинских предузећа, нису били стални систем изградње тих предузећа, дакле до 1960. године још увек

нису добили довољну масовност. Истраживањима у области префабрикације пре свега су се решавала питања грубих радова, док се завршно-занатској обради поклањала мања пажња.

Пројекат намењен традиционалном грађењу ради архитект, проучава статичар, а уклапају се инсталатери. Пројекат намењен индустријализованом грађењу морале су да раде паралелно комплексне групе стручњака, најуже повезане са оперативом.

Рад је започињао израдом технолошког елабората – студијом материјала и њихове технологије.

(Светозар Пејановић, «Улога и задаци научноистраживачког рада у индустријализацији стамбене изградње», *Саветовање о индустријализацији стамбене изградње*, Савезна грађевинска комора, 19-21.октобра, Београд, 1960.године, стр. IX-4).

Након тога су се пројектовали прототипови елемената. Од таквих елемената склапају се склопни елементи и конструкције, које се називају *префабрикати*, који даље морају бити усклађени са капацитетима и карактеристикама механизације. Тек од таквих елемената склапао се систем тако да се добија први прототип система. То је први финални производ на коме су се проверавале техничке и економске особине система. У такав елаборат биле су уклопљене инсталације, решена технологија производње, организација грађења и пројекат механизације са тачним путевима хоризонталног и вертикалног транспорта. У даљим корацима пројектовања у систему кориштени су већ готови делови пројекта прототипа система. **Типизација елемената у систему оставља широке могућности даљег стварања архитектонских облика.** Са друге стране, технологија система скоро увек дозвољава стварање модификације елемената уз задржавање предности индустријске серије.

У међувремену се појавио проблем поделе индустријализованог грађења на три сектора – лаку, средњу и тешку монтажу. Због чега је то значајно? Овакво сазнање, стечено кроз вишегодишње искуство на разноличитим пројектима, доприноси даљем напредовању технологије префабрикованих индустријализованих система.

Специфично за овај објекат је да инсталације предходе или се уграђују паралелно са основним радовима. У ту сврху формирано је неколико основних типских конструкција, које су се израђивале серијски ван градилишта и монтирале као саставни део зидања или бетонирања. Ове конструкције су:

1. Канализациони мокри чвор израђен према типском решењу купатила полагао се пре бетонирања плоче.
2. Вентилациони блок купатила полагао се као оплата за зидове степеништа и снабдевао свежим ваздухом, сваки спрат посебно из сабирног канала у подруму.
3. Евакуација сметлишта са затварачима који онемогућавају продирање загађеног ваздуха и са могућношћу чишћења.
4. Вертикални типски развод водоводних инсталација у купатилу са батеријом за мешање која снабдева и каду и умиваоник.
5. Сабирни димњак који по потреби служи и као вентилација инсталација са плинком.
6. Лаки плакари и уграђени кухињски блок по ЈУС-у.

Каснији развој префабрикованих индустријализованих система доприноси појави и производњи елемената везаних за завршне занатске радове.

Проучавање градитељског опуса «Бироа за студије» кроз истраживање њихових активности и доприноса представља и врсту доприноса да неке мање видљиве појаве учинимо приступачнијим и видљивијим у стручној јавности.

4.2. Друштвена вредност

Циљ префабриковане градње, чији су изразити представници експериментални блокови 1 и 2 на Новом Београду, био је решавање сложених проблема стамбене изградње и становања.

За остваривање овако сложеног задатка, постепеног уклањања несташнице станова

и изградњу станова, која је одговарала потребама, неопходно је било упорно настојање свих који су радили у тој области.

Ови важни проблеми размотрени су са неколико аспеката:

Правних односа у области становања; друштвеног управљања стамбеним фондом; са аспекта финансирања стамбене изградње; аспекта грађења и производње грађевинског материјала; и наравно, аспекта урбанизма и архитектуре.

Једна од кључних друштвених вредности јесте научно-истраживачки рад који је пратио пројектовање и изградњу експерименталних блокова 1 и 2 на Новом Београду.

4.3. **Културна и естетска вредност**

25

Експериментални блокови 1 и 2 на Новом Београду су изграђени у периоду од 1958. до 1963. године.

У то време су се одигравале значајне промене дискурса југословенске архитектуре, па тако и ова урбанистичко-архитектонска целина представља сведочанство промена главног правца модерног покрета у архитектури и урбанизму.

Од фазе снажног утицаја социјалистичких совјетских модела у раним послератним годинама, преко периода стваралачке стагнације, изазване великом економском и политичком кризом током педесетих година, до коначног потпуног заокрета према концепцијама и утицајима западноевропских модела, који је доминирао уметничким стваралаштвом шездесетих година.

4.4. **Историјска вредност**

26

Урбанистички блокови Новог Београда су опште прихваћени као најзначајнији пример југословенске послератне архитектуре. У готово свим важнијим прегледима послератног југословенског архитектонског стваралаштва експерименталним блоковима 1 и 2 дато је посебно место.

4.5. **Генерална оцена**

27

Експериментални блокови 1 и 2 на Новом Београду представљају једно од најзначајнијих остварења југословенског послератног урбанизма, архитектуре и технологије и генерално значајан архитектонски подухват у ширим оквирима.

Посебним архитектонским вредностима сматрају се карактеристике објекта са техничко-технолошких, инжењерских, али и културних, друштвених аспеката, који су означиле прелазно раздобље у југословенској послератној архитектури.

Као објекат на којем су доследно спроведени постулати префабриковане индустријализоване градње модерне архитектуре, како у спољашњем обликовању, тако и у унутрашњем уређењу, објекти унутар блокова 1 и 2 заузимају значајно место у стваралачком опусу архитекте Бранка Петричевића, Тихомира Ивановића, Душана Миленковића, Игора Блуменауа, те Слободана Томића, као водећих београдских и југословенских стваралаца овог раздобља.

Успостављањем квалитетног односа између технологије градње и архитектонског решења објекта и његовог непосредног природног окружења, као и наглашеном урбанистичком локацијом, која је утицала на просторни концепт читавог будућег Новог Београда, урбанистичко-архитектонска целина поседује изузетне урбанистичке вредности и намеће се као доминантан визуелни мотив и топоним модерног Београда.

Солитер Д-15 издваја се као објекат изузетних техничко-технолошких, занатских и естетских вредности. Објекат представља сведочанство о изузетном искорак технологије у грађевинарству педесетих и шездесетих година 20. века у Југославији у односу на међуратни период.

5. **ДОКУМЕНТАЦИЈА**

5.1. Главне референце

1. Благојевић, Љиљана, *Модерна кућа у Београду 1920-1941*, Београд, 2000. Задужбина Андрејевић.
2. Благојевић, Љиљана, *Стратегије модернизма у пројектовању и планирању архитектуре и урбанизма Новог Београда од 1922. до 1962. године*, докторска дисертација, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2005.
3. Благојевић, Љиљана, *Нови Београд: оспорени модернизам*, Београд, 2007.
4. Seissel, Josip, *Konkurs za urbanistički plan Novog Beograda*, *Arhitektura*, br. 3, Zagreb, 1947, стр. 18–22.
5. Seissel, Josip, *Osvrt na protokle arhitektonske natječaje*. *Arhitektura*, br. 8–10, Zagreb, 1948, стр. 67–69.
6. Блуменау, Игор (1960), *Индустријализација стамбене изградње у предузећу „Рад“*, Саветовање о индустријализацији стамбене изградње 19-21. октобра, Београд: Савезна грађевинска комора, 1960, стр. 11d-1 – 11d-22.
7. Богдановић, Вид, *Лоренс Вилфред Бејкер*, *Архитектура IX*, бр. 115, јул, 2007., превод, Београд, 2007, стр. 10.
8. Богуновић, Слободан Гиша, *Архитектонска енциклопедија Београда 19. и 20. век*, Београдска књига, Београд, 2005.
9. Бркић, Алексеј, *Идејне основе београдске архитектонске школе*, *Урбанизам Београда IX*, бр. 38-39, Београд, 1977, стр. 36-40.
10. Јовановић, Јелица, *Загонетна дама наше модерне*, [интернет], 2013. доступно на <http://www.cdb.rs/blog/zagonetna-dama-nase-moderne> [преузето 20. марта 2014.]
11. Кадијевић, Александар, *Михајло Митровић*, *Музеј архитектуре*, Београд, 1999.
12. Кадијевић, Александар, *Видови дистанцирања од појава током њиховог тумачења у архитектонској историографији*, *Наслеђе X*, Београд, 2009, стр. 243.
13. Ле Корбизије, Шарл Едуард Жанере, *Ка правој архитектури*, *Грађевинска књига*, Београд, 1977.
14. Марушић, Дарко, *Референтне предности система ИМС у архитектонско-урбанистичком пројектовању*, *Истраживања, пројекти и реализације у градитељству*, (ур. Поповић З. и Петровић Г.), *Институт ИМС*, Београд, 2010, стр. 69-76.
15. Мецанов, Драгана, *Могућности (ре)дефинисања и предлог периодизације градитељског наслеђа*, *Наслеђе бр. VIII*, Београд 2007, стр. 151-170.
16. Мецанов, Драгана, *Стамбена архитектура Београда 1947-1967*, *Задужбина Андрејевић*, Београд, 2008.
17. Мецанов, Драгана, *Типологија облика стамбене архитектуре педесетих година XX века у Београду*, *Наслеђе бр. IX*, Београд, 2008, стр. 129-153.
18. Мецанов, Драгана, *Архитектонски конкурси на Новом Београду од 1947. до 1970. године*, *Наслеђе бр. X*, Београд, 2009, стр. 113-140.
19. Мецанов, Драгана, *Валоризација архитектуре стамбених зграда из периода модерне*, *Наслеђе бр. XI*, Београд, 2010, стр. 79-101.
20. Минић, Оливер, *Преглед урбанистичке и архитектонске делатности у Југославији 1945–1965*, посебно издање часописа *Техника*, Београд, 1996, стр. 61.
21. Мишић, Биљана, *О вредновању и заштити послератне архитектуре Београда*, *Наслеђе бр. XI*, Београд, 2010, стр. 193-206.
22. Несторовић, Богдан, *Еволуција београдског стана*, *Годишњак града Београда*, књ. 2, Београд, 1955, стр. 247-266.
23. Štraus, Ivan, *Arhitektura Jugoslavije 1945–1995*, Sarajevo, 1990.
24. Петричић, Бранко; и Радојковић Љубица, *Омладинске радне бригаде на изградњи Београда 1947-1950 године*, *Годишњак града Београда*, књига 5, Београд, 1958, стр. 363.
25. Рихтер, Вјенцеслав, *Стамбени торњеви у Београду*, *Архитектура*, XIV, бр. 1-3,

Загреб, 1960, стр. 33.

26. Ротер-Благојевић, Мирјана, *Стамбена архитектура Београда у 19. и почетком 20. века*, Архитектонски факултет Универзитета у Београду - Орион Арт, 2006.
27. Штраус, Иван, *Архитектура Југославије 1945–1990*, Свјетлост, Сарајево, 1991.
28. -, *Закључци првог југословенског саветовања о стамбеној изградњи и становању у градовима*, Архитектура X, бр.1-6., Загреб, 1956, стр.30.
29. -, *Блок 1 и 2, Убранизам Београда*, бр.30, година VII, Завод за планирање Града Београда, Београд, 1975, стр.28.
30. -, *Саветовање о индустријализацији стамбене изградње*, Савезна грађевинска комора, 19-21.октобра, Београд, 1960.

5.2. **Визуелни материјал у прилогу**

29

Прилог 1: Модуларна основа солитера број 15 на Новом Београду (Блуменау 1960: IIд-9)

Прилог 2: Детаљ степенишне куле солитера бр. 15 (Блуменау 1960: IIд-11)

Прилог 3: Експериментални блокови 1 и 2 на Новом Београду за време изградње, фотографија И. Етеровић (<http://serbianarchitects.yolasite.com/> [10. март 2014])

Прилог 4: Експериментални блокови 1 и 2 на Новом Београду за време изградње, фотографија И. Етеровић (<http://serbianarchitects.yolasite.com/> [10. март 2014])

Прилог 5: Експериментални блокови 1 и 2 на Новом Београду непосредно након изградње, фотографија И. Етеровић (<http://serbianarchitects.yolasite.com/> [10. март 2014])

Прилог 6: Лична фотографија, Експериментални блокови 1 и 2 на Новом Београду, снимљено 30. марта 2014. године

5.3. **Подносилац извештаја/датум**

30

др Драгана Мецанов, дипл. инж. арх. / новембар 2016.